

Nieuwsbrief ProDemos

nummer 3 | 2019

p.2 | We vernieuwen het materiaal voor de cursus Politiek Actief om de cursus voor meer mensen toegankelijk te maken. Bekijk de nieuwe campagnebeelden op pagina 2.

p. 4-5
ProDemos lanceert
Young Voice, de
stemhulp voor
jongeren.

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

In dit nummer

p. 8 | 5 vragen over
microtargeting

Veel Europa in deze nieuwsbrief: van stemhulp tot wandeling en van lesmateriaal tot collegereeks. Ook gaan we op bezoek op het stadhuis van Amsterdam en laten we zien wat er volgend schooljaar verandert in onze scholierenprogramma's in Den Haag.

En verder...

p. 7 | Collegereeks Europa
p. 10 | Samenwerking Nationaal Archief
p. 11 | Column Mendeltje van Keulen
p. 14 | Inschrijving 2019-2020 geopend
p. 15 | Nieuw: handboek Burgerschap

Foto: Johan Nieuwenhuize

Materiaal cursus Politiek Actief vernieuwd

In onze vorige nieuwsbrief kon je al lezen dat we onze cursus Politiek Actief in 2019 flink onder handen nemen. We maken de cursus aantrekkelijker en toegankelijker voor verschillende doelgroepen, die op dit moment ondervertegenwoordigd zijn in de meeste gemeenteraden. We richten ons in het bijzonder op vrouwen, jongeren, mensen met een migratieachtergrond en mensen die praktisch zijn opgeleid.

Een logische stap hierin is ook het vernieuwen van het promotiemate-

riaal. Vanaf nu hebben gemeenten die de cursus Politiek Actief bij ons afnemen toegang tot promotiemateriaal waarin hopelijk nog meer verschillende mensen zich kunnen herkennen. Daarnaast besteden we in onze communicatiehandleiding voor gemeenten aandacht aan werving onder verschillende doelgroepen. Later dit jaar voeren we pilots uit van de cursus Politiek Actief voor mensen met een audio-visuele of mobiliteitsbeperking.

prodemos.nl/politiekactief

Uitslag Scholieren- verkiezingen Provinciale Staten

Als het aan de leerlingen van het voortgezet onderwijs en mbo had gelegen, was GroenLinks bij de Provinciale Statenverkiezingen van 20 maart de grootste partij geworden. Met ruim 20% van de stemmen kwam GroenLinks als grootste uit de bus, gevolgd door de VVD (14%) en PVV (12%). Forum voor Democratie, winnaar van de echte verkiezingen, was bij jongeren veel minder populair: slechts 6% stemde op de partij. De uitslagen van de Scholierenverkiezingen zijn doorzoekbaar en vergelijkbaar met eerdere resultaten op scholierenverkiezingen.nl. Meer dan 12.000 leerlingen deden mee aan de Scholierenverkiezingen. Inmiddels zijn de Scholierenverkiezingen voor het Europees Parlement alweer in volle gang. [Scholierenverkiezingen.nl](https://scholierenverkiezingen.nl)

Wandeling over het ontstaan van de EU

“Hoe kan, als de oorlog eenmaal voorbij was, een terugval in deze barbarij voorkomen worden?”

Rondom de Europese Parlementsverkiezingen organiseert ProDemos een nieuwe wandeling over en rond Binnenhof door de ogen van Mom Wellenstein, voorvechter van het ontstaan van Europa. Zijn kleindochter, Edmée Hijmans, vertelt aan de hand van dagboekfragmenten en anekdotes over de levensloop van haar grootvader. Ze laat zien welke invloed de Tweede Wereldoorlog had op Wellenstein en

zijn medestanders, zoals Max Kohnstamm, in het opzetten van Europese samenwerking.

De rondleiding voert langs plekken en gebouwen die van betekenis zijn voor Wellensteins verhaal. Een naoorlogse tijd van hard werken om met zes landen tot gezamenlijke standpunten te komen.

prodemos.nl/euwandeling

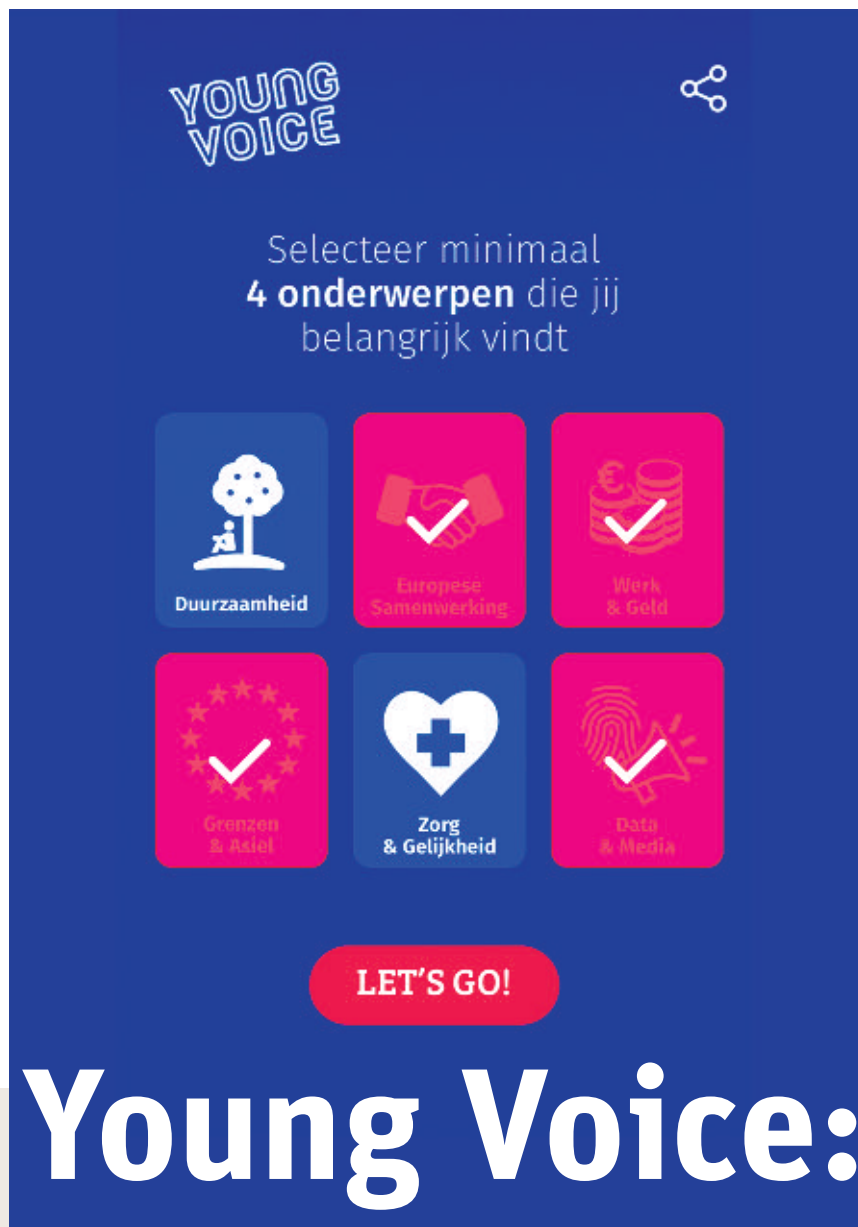

Ik stem deze keer

De Europese Unie is rondom de Europese Parlementsverkiezingen een informatiecampagne gestart: ik stem deze keer. Op het platform ikstemdezekeer.eu vind je informatie over de Europese verkiezingen en evenementen over

Europa die bij jou in de buurt plaatsvinden. Ook kun je voor een beloning opdrachten uitvoeren om zoveel mogelijk mensen aan te sporen van hun stemrecht gebruik te maken op 23 mei. ikstemdezekeer.eu

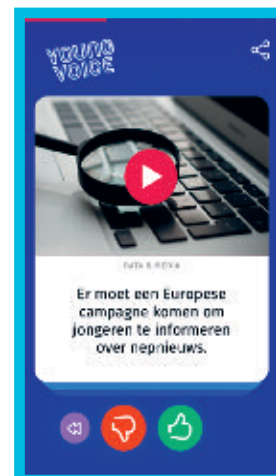

Young Voice:

de stemhulp voor jongeren

Dit voorjaar lanceert ProDemos Young Voice, de stemhulp voor jongeren. Jongeren gaan minder vaak stemmen dan gemiddeld. Een van de redenen hiervoor is dat ze niet goed weten waar de verkiezingen over gaan, uit welke partijen ze kunnen kiezen en waar die partijen voor staan. Om ze hier meer inzicht in te geven, hebben we Young Voice ontwikkeld.

EXTRA UITLEG

Young Voice is ontworpen voor gebruik op de mobiele telefoon. Op young-voice.nl geven jongeren zelf aan welke thema's ze belangrijk vinden. Per thema krijgen ze stellingen voorgelegd en geven ze aan of ze het ermee eens of oneens zijn. Iedere stelling wordt toegelicht met een kort filmpje. In die filmpjes leggen YouTubers Bonnie en Nabil iets meer uit over de stelling en geven voor- en tegenargumenten.

DUIDELIJKE FEEDBACK

Tijdens de Provinciale Statenverkiezingen in Gelderland draaiden we een pilotversie. Toen kreeg Young Voice bijna 13.000 bezoeken. Op basis van feedback van jongeren die de tool

Hoe maken we Young Voice?

1. Stellingen

Voor elke editie van Young Voice beginnen we met het maken van de stellingen. We kiezen uit een lange lijst met opties en passen de stellingen aan voor de doelgroep. Sommige onderwerpen die voor volwassenen vanzelfsprekend zijn, spelen gewoon nog niet voor jongeren. We zoeken een balans tussen onderwerpen die aanspreken en waarop jongeren zich dus zekerder voelen om een keuze te maken en onderwerpen die met hun toekomst te maken hebben, ook als ze daar zelf nog niet over hebben nagedacht. In Young Voice voor de Europese verkiezingen is dat bijvoorbeeld een stelling over een mogelijk Europees pensioenfonds. Door de extra uitleg in de filmpjes, leren jongeren hier eerst meer over, voordat ze er een keuze over maken.

2. Script

Als de stellingen rond zijn, werken we een script uit voor de video's. We kijken goed naar de huidige situatie in het debat rond de stelling en halen hieruit voor- en tegenargumenten. Dit scherpen we aan totdat we een kort en pakkend verhaal hebben.

3. Video's

Voor de video's werken we graag met de doelgroep en zoeken we daarin aansprekende presentatoren. Voor Young Voice EU zijn dat Bonnie van het YouTube-kanaal Boncolor en Nabil van Nabiltime.

4. Promotie

De pilotversie voor de Provinciale Staten is bijna 13.000 keer gedaan. Voor Young Voice EU willen we dit aantal vertienvoudigen en zoeken we de samenwerking met rolmodellen die Young Voice gaan promoten. De campagne gaat van start na de lancering in de week van 7 mei.

Bonnie van het YouTube-kanaal Boncolor (42.000 abonnees)

“Ik vond het **erg tof** om de stellingen in Young Voice te mogen presenteren. Ik heb de tool met mijn volgers gedeeld (mijn grootste doelgroep is vrouwen van 18–24 jaar) en ik merkte dat **iedereen enthousiast** was en de tool gelijk uitprobeerde. Ik vind het fijn om met ProDemos samen te werken om zo'n belangrijk onderwerp te kunnen delen op YouTube en Instagram.”

YOUNG VOICE

gebruikten hebben we Young Voice doorontwikkeld voor de verkiezingen voor het Europees Parlement op 23 mei. Leuk detail: toen Bonnie in haar vlog haar kijkers vroeg om Young Voice voor ons te testen en feedback achter te laten, leverde dat ons honderden reacties op. Zo leerden we onder andere dat jongeren het jammer vonden dat ze ‘maar’ vier onderwerpen konden kiezen; ze vonden alle zes de genoemde onderwerpen belangrijk en wilden stellingen over alle onderwerpen voorgelegd krijgen. Dat is nu ook een mogelijkheid. Afhankelijk van die keuze krijg je nu twintig tot dertig stellingen voorgelegd, op basis waarvan je kunt zien welke partijen dicht bij jouw antwoorden liggen – of juist ver ervan af.

Meedenken

We willen Young Voice graag verder ontwikkelen met jongeren. Ben jij tussen de 16 en 24 en wil je een volgende keer meedenken? Laat het ons dan vooral weten via youngvoice@prodemos.nl

Veel ProDemos-activiteit rondom Europese Parlementsverkiezingen

Op donderdag 23 mei zijn de verkiezingen voor het Europees Parlement. Ook rondom deze verkiezingen organiseert ProDemos weer veel activiteiten. Verkiezingen zijn immers een mooie gelegenheid om de belangstelling voor de democratische rechtsstaat te vergroten.

VOOR HET ONDERWIJS

- Scholierenverkiezingen/Kinder-verkiezingen: hoe ziet het Europees Parlement eruit als jongeren het voor het zeggen hebben? De uitslag wordt bekendgemaakt op 22 mei, de dag voor de échte verkiezingen. scholierenverkiezingen.nl en kinderverkiezingen.nl
- Gratis verkiezingsgastlessen op mbo's
- Verkiezingsfestivals op 6 mbo's in samenwerking met de NJR. De festivals vinden plaats in Amersfoort, Rotterdam, Groningen, Den Haag, Alkmaar en Maastricht.
- Gratis lesmateriaal op prodemos.nl/lesmateriaal

ONLINE

- StemWijzer.nl: met welke partij in Nederland heb je de meeste overeenkomsten?
- Votematch.eu: met welke partij in Europa heb je de meeste overeenkomsten?
- YoungVoice.nl: onze nieuwe stemhulp, speciaal voor jongeren.
- waaromkiesjij.nl, waarmee je in contact kunt komen met kiezers met een andere mening dan jij.

INFORMATIEBIJENKOMSTEN

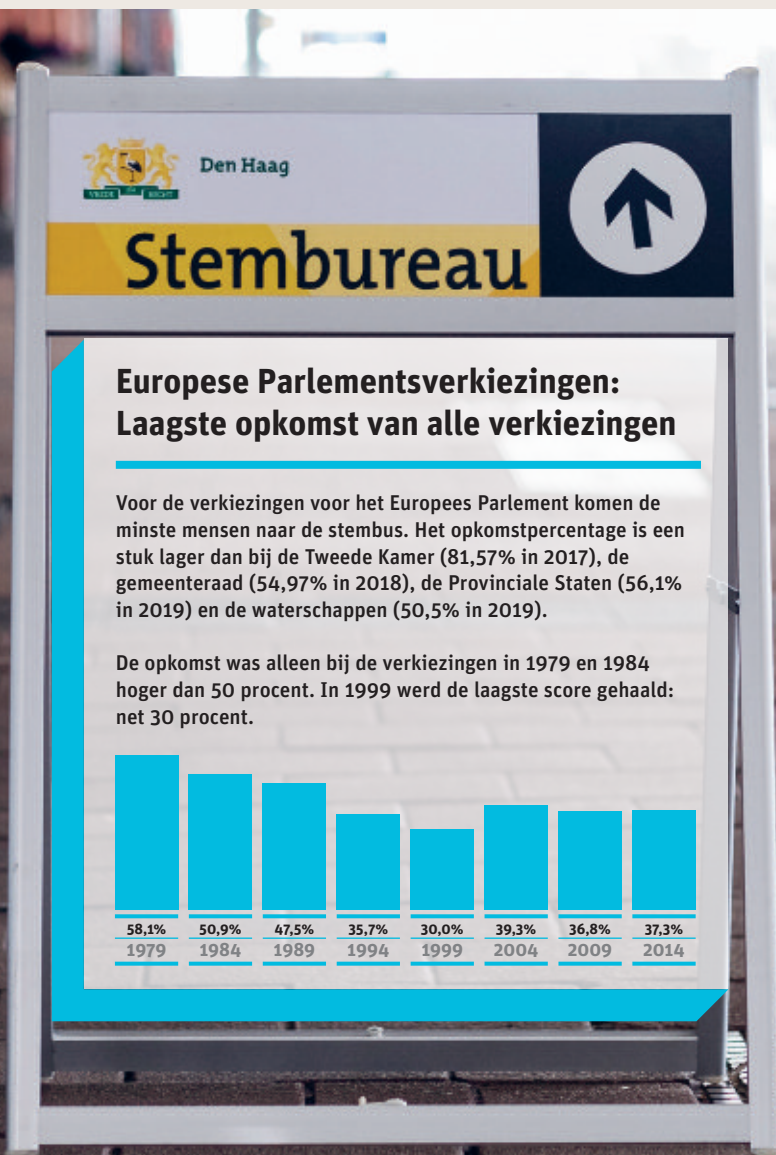
ProDemos bezoekt organisaties in het hele land om uitleg te geven over de verkiezingen: waar gaan ze over en waarom is stemmen belangrijk?

VERKIEZINGSKRANT IN GEWONE TAAL

In samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven en EDIC Den Haag maakten we een gratis verkiezingskrant die in gewone taal uitlegt waar de verkiezingen over gaan. Wat doet het Europees Parlement, hoe zit het bestuur in elkaar en hoe kun je stemmen?

STEM JIJ OOK?

Voor mensen met een licht verstandelijke beperking bieden we een verkiezingskrant in eenvoudige taal en met heldere illustraties. We organiseren een aantal informatiebijeenkomsten speciaal voor deze doelgroep. En er staan informatie en filmpjes op stemjijook.nu.

Meer informatie: prodemos.nl/verkiezingen.

De verkiezingskranten en andere materialen zijn te verkrijgen via prodemos.nl/webshop.

Collegereeks Europa: Het land waarin we wonen

Foto: SolStock

Tomas Vanheste

Mendeltje van Keulen

Frank Vandenbroucke

Collegereeks Europa

Europa is niet meer weg te denken uit ons dagelijkse leven. In discussies over Europa gaat het vaak over vrije handel en vrij verkeer van personen, maar uit details van de Brexit-onderhandelingen blijkt dat 'Europa' ook in kleinere dingen zit.

Denk bijvoorbeeld aan regels rondom ouderschapsverlof, welke archieven mogen worden bewaard en wat de regels zijn rondom de paspoorten voor huisdieren. Europa is dus al lang het land waarin we wonen. Maar hoe gaan we om met het onderdeel zijn van Europa? Over die vraag gaat de nieuwe ProDemos collegereeks 'Europa: Het land waarin we wonen'.

Op 27 mei trapt Tomas Vanheste, journalist Europa tussen macht en verbeelding bij De Correspondent, de collegereeks af. Vanheste vertelt op 27 mei over demo-

cratie in Europa waarbij hij ingaat op de vraag hoe en of grote vraagstukken als het klimaat en migratie binnen Europa opgelost kunnen worden.

Mendeltje van Keulen, lector Changing Role of Europe aan de Haagse Hogeschool, vertelt op 3 juni over de rol van Europa in Nederland. Hoe verweven zijn wij met de Europese Unie? En hoe zou het zijn zonder Europa?

Het derde college wordt gegeven door politicus en hoogleraar Frank Vandenbroucke (o.a. KU Leuven). Vanden-

broucke onderzoekt de maatschappelijke betekenis van de Europese Unie. Wat beweegt de Europese burger? Op 17 juni bespreekt hij of er sprake is van een Europees volk en op welke manier de bevolking beter mee kan doen met de Europese democratie.

In het laatste college uit deze reeks kijken we met een brede blik naar Europa en haar rol in de wereldpolitiek. Hoe verhoudt Europa zich tot wereldmachten als China, Rusland en de VS? En welke invloed zou Europa kunnen hebben? Dit college wordt op 24 juni gegeven. Hiervan maken we de spreker later bekend.

Toegang tot de collegereeks, bij ProDemos in Den Haag, is gratis. Reserveer je plek via prodemos.nl/collegereeks-europa.

5 vragen en antwoorden over microtargeting

Op donderdag 4 april organiseerden ProDemos en de Universiteit van Amsterdam een discussiemiddag over microtargeting. Tijdens deze discussiemiddag, gemodereerd door hoogleraar politieke communicatie Claes de Vreese, discussieerden 5 sprekers over wat er mogelijk en wenselijk is in politieke microtargeting.

Foto: iStockphoto.com

1 Wat is microtargeting?

Microtargeting is het verspreiden van boodschappen op basis van over iemand verzamelde data. Eva Groen-Reijman, bestuurslid bij GroenLinks, doet dit bijvoorbeeld door online te kijken naar de likes en interesses van iemand. Sluiten deze aan bij de boodschap die ze wil vertellen of passen ze misschien bij het profiel van een GroenLinks-stemmer?

2 Wat is er nieuw aan microtargeting?

Tom van der Meer, hoogleraar politologie en lid van de staatscommissie parlementair stelsel, vindt dat microtargeting sterk verschilt van andere manieren om mensen te bereiken. Als je bijvoorbeeld gaat flyeren op een festival, doe je dit omdat je denkt dat er in die groep mogelijke kiezers zitten. Bij microtargeting benader je geen groepen maar individuen.

3 Waarom werkt microtargeting?

Tom Dobber, promovendus op het gebied van politieke microtargeting, legt uit dat microtargeting op twee vlakken aanslaat: het is effectief en efficiënt. Microtargeting is efficiënt omdat je geen mensen bereikt waar je niets aan hebt. Mensen die nooit in je product of boodschap geïnteresseerd zullen zijn, krijgen je boodschap niet te zien en daar hoeft je dus ook geen tijd aan te verspillen. Daarnaast is het effectief omdat de mensen die je wel bereikt sneller overtuigd zullen zijn van je boodschap, omdat er al overeenkomsten zijn met hun interesse en gedrag.

Lees het verslag terug op prodemos.nl/microtargeting.

Welke politieke partij in de Europese Unie past bij jou?

ProDemos heeft ook voor de Europese Parlementsverkiezingen op 23 mei een StemWijzer gemaakt. Zoals altijd kun je op stemwijzer.nl bij 30 stellingen aangeven of je het ermee eens, oneens of geen van beide bent. In het resultaat-scherm zie je vervolgens met welke politieke partijen je de meeste overeenkomsten hebt.

Ben je benieuwd met welke politieke partijen in de Europese Unie je de meeste overeenkomsten hebt? Klik dan door naar Votematch.eu. Op basis van je StemWijzer-resultaat zie je welke partijen in bijvoorbeeld Duitsland, Spanje, Frankrijk of Polen het beste bij jou zouden passen.

Deze bijzondere Europese StemWijzer, de Votematch, is tot stand gekomen door een samenwerking met collega-StemWijzers in verschillende Europese landen. Samen met de Bundeszentrale für Politische Bildung heeft ProDemos een leidende rol in het project. Al deze StemWijzers hebben 16 stellingen gemeenschappelijk, waardoor de resultaten onderling vergelijkbaar zijn.

Het doel van deze Europa-brede StemWijzers is om mensen meer inzicht te geven in de Europese verkiezingen.

4 Wat zijn de kansen?

Hoofd public policy van Facebook Nederland Edo Haveman ziet kansen voor microtargeting. Burgers krijgen bijvoorbeeld de mogelijkheid direct in contact te komen met politici. Daarnaast benoemt hij dat microtargeting ook ingezet kan worden om mensen die normaal niet betrokken zijn, wel bij de politiek te betrekken.

5 Wat zijn de risico's?

Tom van der Meer vertelt over de risico's van microtargeting die de staatscommissie parlementair stelsel gevonden heeft. Het eerste risico is dat de keuzevrijheid van individuen wordt ingeperkt omdat ze niet alle keuzes te zien krijgen. Het tweede risico dat hij noemt is dat de publieke sfeer ondermijnd wordt, want door politieke microtargeting worden mensen niet meer blootgesteld aan een ander geluid. De bubbel wordt dus sterker. Merkstrateeg Marc Oosterhout ziet minder risico's, omdat, zo zegt hij, mensen nog altijd zelf hun keuze maken.

vote
match
europe

Samenwerking met Nationaal Archief

Vanaf de zomer van 2020 wordt het Binnenhof gerenoveerd en zal de Tweede Kamer tijdelijk gehuisvest worden op de Bezuidenhoutseweg 67 (het voormalige ministerie van Buitenlandse Zaken). ProDemos volgt de Tweede Kamer en zal met de bezoekende schoolklassen ook de tijdelijke huisvesting bezoeken. Hierbij werken we vanaf schooljaar 2020–2021 samen met het Nationaal Archief, dat vlakbij de tijdelijke huisvesting van de Tweede Kamer is gevestigd. Niet alleen krijgen we daar een mooie ruimte tot onze beschikking, ook kunnen we de leerlingen een rijker programma bieden, met bijzondere stukken uit de collectie van het Nationaal Archief. In april tekenden Irene Gerrits, directeur Collectie en Publiek van het Nationaal Archief en Eddy Habben Jansen, directeur van ProDemos, het convenant voor de samenwerking.

Jaarverslag 2018

BEREIK NAAR LOCATIE, ALLE PROJECTEN

Plaatsen waar ProDemos in 2018 projecten uitvoerde, die in totaal meer dan 1.000 deelnemers/bezoekers trokken (totaal ruim 1 miljoen onlinegebruikers en 50.867 deelnemers/bezoekers).

- Plaatsen waarvoor ProDemos een StemWijzer voor de gemeenteraadsverkiezingen of herindelingsverkiezingen ontwikkelde (resp. 947.959 en 83.616 online gebruikers).
- Plaatsen waar ProDemos projecten uitvoerde voor scholieren (totaal 43.248 deelnemers)
- Plaatsen waar ProDemos projecten uitvoerde voor een breed publiek (debatten en lezingen, evenementen, cursussen, totaal 7.619 deelnemers)

- Opnieuw bezochten meer leerlingen met ProDemos het parlement: ruim 99.000.
- Er wordt gewerkt aan de groei naar 180.000 leerlingen per jaar in Den Haag.
- We bereiden ons voor op de periode dat het Binnenhof gerenoveerd zal worden.
- 44.000 leerlingen volgden een programma op gemeentehuizen, provinciehuizen en rechtbanken.
- 8.600 deelnemers voor de cursus Politiek Actief en andere bijeenkomsten in het land.
- Steeds meer van onze programma's worden in samenwerking met of door derden uitgevoerd, zoals gastlessen op rechtbanken.
- Veel activiteiten rondom de gemeenteraadsverkiezingen, waaronder meer dan 1 miljoen gebruikers van onze 44 gemeentelijke StemWijzers.
- Ruim 3.500 bezoekers voor onze debatten, lezingen en collegereeksen in Den Haag.

prodemos.nl/jaarverslag

Column

Wat doen ze daar eigenlijk?

Mendeltje van Keulen is lector Changing Role of Europa aan de Haagse Hogeschool en geeft op maandag 3 juni een college over de rol van Europa in Nederland in de collegereeks Europa: het land waarin we wonen.

Wat doen ze daar eigenlijk? Die vraag komt regelmatig op bij de koffieautomaat. Het gaat dan over collega's in andere teams; afdelingen. Die organisatie op de derde, waarmee je een lift deelt. Die politici, daar in Den Haag. De vraag heeft – glas half leeg – soms een sceptische ondertoon. Of – glas half vol – een positieve, een van nieuwsgierigheid. Wat gebeurt daar eigenlijk?

ProDemos heeft als een van haar belangrijkste doelstellingen om Nederlanders te laten zien wat er in Den Haag gebeurt. En wat je zelf kan doen om invloed uit te oefenen. Dat is ook de kern van mijn lectoraat 'Changing Role of Europe', dat ik begin 2018 startte aan de Haagse Hogeschool. Een lectoraat is een onderzoeksgroep, waarin ik met studenten en collega's kijk naar grip op Europa. Welke kennis en vaardigheden hebben (toekomstige) professionals nodig om actief te zijn in de EU, Europese regels in te voeren, subsidies te krijgen of nieuwe regels te maken?

Ik kom graag bij ProDemos, zoals onlangs weer bij de Docentendag voor maatschappijleraren. Of om mooie nieuwe discussies uit te denken, zoals een World Café over Europa. Het lesmateriaal van de site is heel nuttig voor colleges. Zo heb ik een groep studenten

Waarom zouden een Fin en een Portugees op elkaar vallen?

al eens laten Tinderen met elkaar. Ze speelden elk een Europese nationaliteit. Waarom zouden een Fin en een Portugees op elkaar vallen; elkaar naar rechts *swipen* in Tinder-taal? Hun liefde voor water, voor vis, voor kust, voor witte huizen...? Dat is nog best lastig, om te zien wat je – los van geografische ligging – gemeen hebt.

Om iets te delen met elkaar, moet je ten minste iets van elkaar weten. Elkaar leren kennen. Verhalen horen. Daarom ging ik samen met mijn collega dr. Chris Aalberts op bezoek bij de Nederlandse Europarlementariërs. Wat doen ze daar eigenlijk, in Brussel, Straatsburg en in het land? Wat spreekt jou aan? Waarom zouden we bij de Europese verkiezingen op 23 mei op hen willen stemmen, op hun partijcollega's of hun opvolgers? Deze verhalen hebben we gebundeld in het boek 'Wat doen ze daar eigenlijk?', te koop in de boekhandel en online. En in die fijne politieke boekhandel, beneden bij ProDemos, natuurlijk.

prodemos.nl/collegereeks-europa

Samenwerking ProDemos en Amsterdam van start!

Eind 2017 nam de Amsterdamse gemeenteraad de motie 'Elk kind bezoekt het Huis van de Democratie' aan. Nu is het dus zover.

Met de motie sprak de raad de wens uit dat iedere Amsterdamse scholier ten minste een keer in zijn of haar schoolgaand leven een bezoek brengt aan het stadhuis. Om dit te bereiken zijn de gemeente Amsterdam en ProDemos onlangs gestart met een pilot waarbij 40 klassen uit het primair onderwijs en 40 klassen uit het voortgezet onderwijs en MBO in schooljaar 2019–2020 het stadhuis bezoeken.

Democracy is hiervoor speciaal aangepast aan de Amsterdamse situatie met grachtenpandjes en flatgebouwen. Hoewel er nog druk wordt verbouwd in de Amsterdamse Stopera hebben de eerste uitvoeringen al kunnen plaatsvinden in het stadhuis. Op 29 maart werd Democracy voor het eerst in de raadzaal gespeeld in de aanwezigheid van Wethouder van Onderwijs, Marjolein Moorman. Leuk detail: zij was degene die destijds, toen nog als raadslid, de motie indiende!

Foto's: Kick Smeets

Democracy is speciaal
aangepast aan de
Amsterdamse situatie
met grachtenpandjes
en flatgebouwen.

Aanbod Politiek Den Haag voor Scholen groeit

Inschrijving schooljaar 2019/2020 gestart

Alle leerlingen naar het parlement! Het is de bedoeling dat het in de komende jaren mogelijk wordt dat álle leerlingen tijdens hun middelbare schooltijd Politiek Den Haag bezoeken. ProDemos werkt hiervoor intensief samen met de Eerste en Tweede Kamer.

Afgelopen jaar is ProDemos al begonnen met een aantal nieuwe programma's, zoals 'Wie had de macht?' en 'Wetloop'. Door deze programma's en een nieuwe programma-indeling kan ProDemos de capaciteit van Politiek Den Haag voor Scholen komend jaar al fors uitbreiden. In het afgelopen schooljaar kon ProDemos dagelijks gemiddeld 30 klassen per dag ontvangen. In de loop van komend schooljaar neemt dit aantal toe met zo'n acht klassen per dag.

INSCHRIJVING SCHOOLJAAR 2019/2020 VAN START

Sinds 15 april kunnen scholen de educatieve programma's reserveren voor het schooljaar 2019–2020 via prodemos.nl/voorscholen. Vast onderdeel van het bezoek aan Politiek Den Haag is een bezoek aan de Tweede Kamer. Rondom het bezoek aan de Tweede Kamer biedt ProDemos een gevarieerd programma, waarbij verschillende interactieve onderdelen de revue passeren, bijvoorbeeld een Kamerdebat-simulatie of het DemocratieLab.

VERVOER

Een grote verandering is de reiskosten-regeling. Om het voor alle scholen in het voortgezet onderwijs mogelijk te maken met de leerlingen het parlement te bezoeken, krijgen deze scholen met ingang van het schooljaar 2019–2020 een vergoeding voor het

vervoer. Scholen blijven wel zelf verantwoordelijk voor het organiseren van het vervoer. Hiermee behouden de scholen de mogelijkheid om zelf te bepalen welke wijze van vervoer voor hen het beste is. Op dit moment werkt ProDemos de reiskostenregeling uit. Zodra deze gereed is, worden middelbare scholen die bij ProDemos hebben geboekt hiervan op de hoogte gesteld en wordt de regeling op onze website gepubliceerd.

KEUZEHULP

ProDemos biedt tientallen educatieve programma's voor scholieren. Op alle onderwijsniveaus, in Den Haag en op locatie, over de parlementaire en lokale democratie, maar ook over Europa, rechtspraak en de verkiezingen. Om docenten te helpen bij hun zoektocht naar een passend programma en on-topic lesmateriaal biedt ProDemos een keuzehulp voor docenten op prodemos.nl/keuzehulp

Verkiezingskrant in gewone taal

Deze gratis Verkiezingskrant legt in gewone taal uit waar de verkiezingen voor het Europees Parlement over gaan. Er staat in wat het Europees Parlement doet, hoe het bestuur van de Europese Unie in elkaar zit, hoe je kunt stemmen en nog veel meer.

De krant is samengesteld door ProDemos en Stichting Lezen & Schrijven, met ondersteuning van het Europe Direct Information Centre Den Haag.

De krant bestaat uit acht pagina's en gaat in op de volgende onderwerpen:

- Waarom stemmen op 23 mei?
- Waarover gaat de Europese Unie?
- Hoe bepaal ik op wie ik stem?
- De hoofdrolspelers: Europees Parlement, Europese Commissie, Raad van de Europese Unie
- Hoe kan ik stemmen?
- Hoe ziet het stembiljet eruit?

De krant is (gratis) te bestellen en te downloaden via prodemos.nl/verkiezingskrant

Nieuw van ProDemos

Handboek Burgerschap

Het burgerschapsonderwijs staat de laatste tijd steeds meer in de belangstelling. Met het wetsvoorstel Verduidelijking burgerschapsopdracht in het funderend onderwijs wil de regering duidelijke eisen gaan stellen aan het burgerschapsonderwijs op middelbare scholen. Veel docenten, schoolleiders en bestuurders onderschrijven bovendien het belang van goed burgerschapsonderwijs. Maar hoe geef je dat concreet vorm? Daar gaat dit handboek over.

Met werkvormen en voorbeelden maken we het vaak zo abstracte begrip burgerschap concreet en hanteerbaar. Aan de hand van tips, *good practices*, en inzichten uit zowel wetenschappelijk onderzoek als de praktijk, kun je met dit handboek zelf invulling geven aan burgerschapsvorming op jouw school. Of je nu burgerschapscoördinator, schoolleider of docent

bent – met dit handboek ben je weer bij in de meest recente wetgeving en de belangrijkste inzichten uit onderzoek en onderwijspraktijk.

Handboek Burgerschapsonderwijs – voor het voortgezet onderwijs
Bram Eidhof, Hessel Nieuwelink en ProDemos
Prijs € 24,95, verkrijgbaar via prodemos.nl/handboekburgerschap

Animatiefilmpjes Europese Verkiezingen

Op het YouTube-kanaal van ProDemos verschijnen regelmatig nieuwe animatiefilmpjes over democratie en rechtsstaat. Voor de verkiezingen voor het Europees Parlement maakten we twee animaties: 'Hoe zit de Europese politiek in elkaar?' en 'Hoe werken de Europese Parlementsverkie-

zingen?'. De filmpjes zijn onderdeel van ons lesmateriaal voor mbo-studenten, maar ervaring leert dat de animaties voor een veel bredere doelgroep informatief en toegankelijk zijn. Een mini-opfriscursus Europese politiek om in brede kring te delen dus!

[Youtube.com/ProDemosDenHaag](https://www.youtube.com/ProDemosDenHaag)

AGENDA

Kijk voor de actuele agenda op prodemos.nl/agenda

MEI

- Do 16 **Film & Debat**
'The good terrorist'
- Ma 20 **EDIC World Café** in Leiden
- Do 23 **Verkiezingsdag** Europees Parlement
- Ma 27 **Verkiezingsdag** Eerste Kamer
- Ma 27 **Europa college 1** – Tomas Vanheste

JUNI

- Ma 3 **Europa college 2** – Mendeltje van Keulen
- Wo 5 **Actualiteitendebat**
- Di 11 **Politiek Café** Rechtspraak
- Ma 17 **Europa college 3** – Frank Vandenbroucke
- Do 20 **Film & Debat**
- Ma 24 **Europa college 4**

JULI

- Wo 3 **Actualiteitendebat**

Op de hoogte blijven van onze activiteiten en evenementen? Meld u dan aan voor de digitale Activiteitenladder, onze maandelijks nieuwsbrief. prodemos.nl/nieuwsbrief

SAVE THE DATE
Vrijdag 13 september 2019
Nacht van de Dictatuur

Fort De Bilt

Fort De Bilt is op zijn mooist van april tot eind oktober. Boek dus nu een bezoek met groep 7 of 8 aan deze bijzondere plek in Utrecht en leer meer over de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, je eigen vooroordelen en leven in een democratie! prodemos.nl/fortdebilt

ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos
Hofweg 1H
2511 AA Den Haag

(070) 757 02 00
info@prodemos.nl
prodemos.nl

Deze nieuwsbrief is een uitgave van ProDemos en verschijnt 5x per jaar. Abonneer u gratis op prodemos.nl/nieuwsbrief

Redactie
Afd. Communicatie
Basisontwerp
Studio Duel
Fotografie
Bart van Vliet
Lay-out
Puntspatie [bno]
Druk
Bendion Mailsupport BV

